

Powiat Kaliski

Powiatowy Program Przeciwdziałania

Przemocy w Rodzinie

i

Ochrony Ofiar Przemocy

na lata 2022 – 2024

Kalisz 2022r

„To irracjonalne pragnienie kontroli, dominacji i władzy nad drugą osobą jest główną siłą, która napędza przemoc domową między partnerami”.

Luis Rojas Marcos

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Adresaci programu	6
3. Charakterystyka zjawiska: pojęcie, rodzaje, cykle, konsekwencje przemocy	6
4. Charakterystyka i analiza zjawiska przemocy w powiecie kaliskim	11
5. Analiza SWOT zjawiska przemocy w powiecie kaliskim	20
6. Cele Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy	20
7. Realizatorzy programu	22
8. Konsultacje społeczne	22
9. Monitoring i ewaluacja	23
10. Zakończenie	23

I. WSTĘP

Realizując obowiązek wynikający z art.6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz.1249) powołany przez Starostę Kaliskiego Zarządzeniem nr 52/2021 z dnia 22 czerwca 2021 r. Zespół do spraw Opracowania, Wdrażania, Monitoringu i Ewaluacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2022 - 2024 opracował Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2022 – 2024, zwany dalej Programem. Niniejszy dokument opracowany został na lata 2022 – 2024 i obowiązywać będzie do momentu opracowania kolejnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie kaliskim, ponadto wpisuje się on w cele ogólne i szczegółowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Kaliskiego na lata 2021-2030.

Podstawę prawną Programu stanowią:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021r. poz. 794)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249)
- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021–2030
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022 (Dz. U. z 2021 r. poz. 1204)

Dodatkowo Program realizowany będzie w oparciu o zapisy następujących ustaw i rozporządzeń:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1359);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2277 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 852 z późn. zm.);

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 821).
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 920);
- ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2020, poz.713 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 360 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks karny (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1444 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks postępowania karnego (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 30 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1057);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2011 r. nr 209, poz. 1245).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz. U. z 2011 r. Nr 81, poz. 448).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2019 r. poz. 2080)
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjnoedukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz.U. z 2011 r. nr 50 poz. 259).

II. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu są:

- osoby dotknięte przemocą
- sprawcy przemocy
- przedstawiciele służb zajmujący się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie
- mieszkańcy powiatu kaliskiego

III. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA: POJĘCIE, RODZAJE, CYKLE, KONSEKWENCJE PRZEMOCY

1. Przemoc jest zjawiskiem wszechobecnym. Występuje w domu, szkole, pracy. Choć przez ofiary najczęściej jest skrzętnie ukrywana z obawy na reakcję otoczenia lub wzmożony atak sprawcy, liczne badania pokazują, że jest zjawiskiem nasilającym się.

Najczęściej kojarzona jest ze środowiskiem rodzinnym, gdzie ofiarami są kobiety, dzieci i osoby starsze. W środowisku pracy często słyszymy o mobbingu. Pod tą nazwą kryją się działania lub zachowania dotyczące pracownika lub skierowane przeciwko pracownikowi, polegające na uporczywym i długotrwałym nękanii lub zastraszaniu pracownika, wywołujące u niego zaniżoną ocenę przydatności zawodowej, powodujące lub mające na celu poniżenie lub ośmieszenie pracownika, izolowanie go lub wyeliminowanie z zespołu współpracowników. Bardzo niepokojącym zjawiskiem jest również przemoc szkolna, agresja wśród uczniów.

Przemoc kojarzy się nam z biciem, siniakami czy ranami – tym, co jest widocznym, fizycznym śladem krzywdzenia. Jest również przemoc, która nie zostawia zewnętrznych śladów – przemoc psychiczna, ekonomiczna.

Przemoc definiowana jest, jako wywieranie wpływu na proces myślowy, zachowanie, stan fizyczny osoby pomimo braku przyzwolenia tej osoby na taki wpływ, w celu uzyskania jakiegoś istotnego zasobu. W odróżnieniu od agresji cechuje ją intencjonalność, racjonalność. Jest działaniem przemyślanym.

Istnieje wiele definicji przemocy.

Przez przemoc rozumie się relacje między ludźmi, w której strona słabsza to ofiara, a strona silniejsza to sprawca. Relacja ta opiera się na użyciu siły przez sprawcę i ograniczonej możliwości obrony po stronie ofiary. Celem sprawcy jest skrzywdzenie ofiary lub narażenie jej życia w sposób zamierzony.

Inna definicja określa przemoc, jako nieprzypadkowe akty godzące w osobistą wolność jednostki lub przyczyniające się do fizycznej a także psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnej relacji.

Podsumowując powyższe definicje możemy wyznaczyć cechy charakterystyczne dla przemocy:

- jest to proces,
- intencjonalność (działania sprawcy są świadome i zaplanowane),
- powtarzalność (trzy fazy cyklu przemocy: pierwsza budowanie napięcia, w której wzrasta agresywność sprawcy, druga eskalacja- zachowania sprawcy zagrażające zdrowiu i życiu ofiary, trzecia tak zwany „ miesiąc miodowy”, kiedy sprawca przyjmuje postawę skruchy, jest uprzejmy i obiecuje poprawę),
- ofiara doznaje szkód psychicznych i fizycznych,
- może mieć różne formy.

Zjawisko przemocy jest tematem trudnym, ważnym i jednocześnie delikatnym. Ofiary – osoby doświadczające przemocy często ukrywają ten fakt bojąc się oceniania przez środowisko, wytykania palcami czy wyśmiewania.

Głównym źródłem informacji są statystyki policyjne, statystyki miejskich i gminnych ośrodków pomocy społecznej, w tym liczba zakładanych Niebieskich Kart (Niebieska Karta to procedura o charakterze interwencyjnym. Jej celem jest zapewnienie bezpieczeństwa ofiarom przemocy oraz monitorowanie przez Policję dalszych działań na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa rodzinie w oparciu o współpracę ze służbami społecznymi) oraz placówek udzielających pomocy ofiarom przemocy.

2. Wyróżnia się kilka rodzajów przemocy:

- a) przemoc seksualną (zmuszanie do aktów seksualnych wbrew woli),
- b) przemoc ekonomiczną (sprawca używa środków materialnych – najczęściej pieniędzy- do zaspokajania potrzeby kontroli i władzy nad ofiarą, często wytudza je na zaspokojenie własnych potrzeb),

- c) przemoc emocjonalna (wywieranie wpływu na proces myślowy drugiej osoby, często określane, jako „pranie mózgu”),
- d) przemoc fizyczna (celowe zadawanie bólu lub groźby uszkodzenia ciała),
- e) zaniedbywanie potrzeb fizycznych, emocjonalnych, intelektualnych

 RODZAJE PRZEMOCY	
Przemoc fizyczna – naruszenie nietykalności fizycznej	
<ul style="list-style-type: none"> • szarpanie, kopanie, popychanie, • krępowanie ruchów, • policzkowanie, ciągnięcie za włosy, duszenie, • przypalanie papierosem, 	<ul style="list-style-type: none"> • polewanie substancjami żrącymi, • bicie ręką, pięścią, z użyciem przedmiotów, • nie zapewnianie koniecznej pomocy medycznej, bezpieczeństwa,
Przemoc psychiczna – naruszenie godności osobistej	
<ul style="list-style-type: none"> • poniżanie, wyśmiewanie, wyzywanie, • ciągłe krytykowanie, oskarżanie, • groźenie, szantażowanie, 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, • ograniczanie snu, pożywienia, schronienia, • wmawianie choroby psychicznej,
Przemoc seksualna – naruszenie intymności	
<ul style="list-style-type: none"> • gwałt, • wymuszanie pożycia seksualnego, • wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych, 	<ul style="list-style-type: none"> • dotykanie miejsc intymnych • zmuszanie do współżycia z osobami trzecimi • wyśmiewanie preferencji seksualnych
Przemoc ekonomiczna – naruszenie własności	
<ul style="list-style-type: none"> • odmawianie pieniędzy na utrzymanie, • odbieranie zarobionych pieniędzy, • kontrolowanie wszystkich wydatków, • zakazywanie podjęcia pracy zarobkowej, 	<ul style="list-style-type: none"> • niszczenie rzeczy, kradzież, • sprzedawanie wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, • zmuszanie do zaciągania kredytów,
Zaniedbanie – naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich	
<ul style="list-style-type: none"> • nie dawanie środków na utrzymanie, • pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, • brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, 	<ul style="list-style-type: none"> • uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokajania podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki itp.

Źródło: Materiały Ośrodka Centrum Dobrej Nadziei w Krakowie
<https://www.centrumdobrejterapii.pl>

3. Cykle przemocy.

- Faza narastania napięcia

W tej fazie cyklu pojawia się co raz więcej sytuacji konfliktowych i wzrasta napięcie między partnerami i/lub w rodzinie.

- Faza ostrej przemocy

Tutaj dochodzi do wybuchu agresji sprawcy, zarówno fizycznej jak i psychicznej.

- Faza miodowego miesiąca

W ostatniej fazie sprawca po wyładowaniu agresji udaje zmianę i obiecuje poprawę. Jednak po jej zakończeniu ponownie dochodzi do wzrostu napięcia i rozpoczęcia cyklu przemocy od nowa.

4. Konsekwencje doświadczania przemocy dotyczą zarówno dzieci, dorosłych jak i społeczeństwa.

Konsekwencje doświadczania przemocy przez osoby dorosłe:

- poważne obrażenia ciała,
- wzrost częstości objawów związanych ze stresem (ból głowy, żołądka, pleców),
- przygnębienie, smutek, obojętność, popadanie w depresję, niepokój,
- niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu czy agresji,
- zmienność nastrojów, decyzji,
- lęk przed bliskością, nieufność, poczucie zagrożenia, niska samoocena,
- kłopoty z zasypianiem, koszmary nocne, kłopoty z koncentracją,
- zaprzeczanie, obwinianie się, bezradność, adaptacja do przemocy.

Konsekwencje doświadczania przemocy przez dzieci, które mogą wystąpić:

- obrażenia cielesne,
- życie w poczuciu ciągłego strachu i zagrożenia,
- brak poczucia bezpieczeństwa i stabilności środowiska wychowawczego,
- liczne schorzenia psychosomatyczne.

Maltretowanie psychiczne może prowadzić do nieprzystosowania interpersonalnego (niski poziom kompetencji społecznych, trudności w kontaktach z rówieśnikami), deficytów intelektualnych (w zakresie możliwości poznawczych, rozwiązywania konfliktów i kreatywności), problemów afektywno-behawioralnych (agresja, samoponížanie, lęk, wstyd i poczucie winy, wrogość i gniew, pesymizm i negatywizm),

- wykorzystywanie seksualne prowadzi do wysokiego poziomu agresji, poczucia osamotnienia, myśli samobójczych, zaburzeń snu, nadpobudliwości, agresji.

Niezwykle istotne jest podkreślenie, iż konsekwencje stosowania przemocy ujawniają się często również po długim czasie, kiedy dziecko dorasta lub też już w jego dorosłym życiu.

Odroczone skutki przemocy objawiają się w postaci różnych form niedostosowania społecznego (tj. trudności w nauce, wagarowanie, ucieczki z domu, udział w nieformalnych młodzieżowych grupach przestępczych, wysoki poziom agresji, nadużywanie alkoholu, branie narkotyków, itp.).

Ponadto, zachowania przemocowe są dziedziczone i powielane. Młodzi chłopcy wychowujący się w rodzinach, gdzie mężczyzna znęca się nad kobietą, uczą się agresji wobec kobiet, dziewczynki zaś postrzegają bicie, maltretowanie i wykorzystywanie jako elementy wpisane w rolę kobiety.

Społeczne konsekwencje doświadczenia przemocy:

- przemoc domowa, jako siła niszcząca cały system rodzinny niesie ze sobą ryzyko dziedziczenia przez dzieci zachowań przemocowych i powielania ich w dorosłym życiu,
- niezwalczana przemoc przybiera na sile, utrwała się niosąc konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa.

IV CHARAKTERYSTYKA I ANALIZA ZJAWISKA PRZEMOCY W POWIECIE KALISKIM

Powiat Kaliski usytuowany jest w środkowej Polsce, na terenie południowo – wschodniej części województwa wielkopolskiego. W skład powiatu wchodzi: 8 gmin wiejskich: Blizanów, Brzeziny, Ceków Kolonia, Godziesze Wielkie, Lisków, Mycielin, Szczytniki, Żelazków oraz 3 miejsko – wiejskie: Koźminek, Opatówek, Stawiszyn.

Powiat znajduje się w bezpośredniej strefie wpływów trzech dużych ośrodków miejskich: Łodzi, Poznania, Wrocławia. Przez Powiat kaliski przebiegają drogi krajowe nr 12, 25; drogi wojewódzkie nr 442, 449, 470, 471 oraz linia kolejowa 14. Ludność powiatu liczy 82.911 mieszkańców, z czego 50,8% to kobiety, 49,2 % to mężczyźni (źródło GUS, 31.12.2020).

Ustawodawca w ustawie z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 nr 125. poz.842) nałożył na gminy obowiązek powoływania Zespołów Interdyscyplinarnych. Do ich zadań należy integrowanie i koordynowanie działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorów sądowych, prokuratorów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

1. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
2. podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
3. inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie; rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
4. inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jednym z zadań własnych gmin jest tworzenie Zespołów Interdyscyplinarnych, które działają na rzecz kompleksowego rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie. Zespoły Interdyscyplinarne zajmują się także zbieraniem informacji na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie - całościowym diagnozowaniem sytuacji w tym aspekcie. Zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie. W skład grup roboczych wchodzi przedstawiciele: jednostek

organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia. W skład grup roboczych mogą wchodzić także kuratorzy sądowi oraz przedstawiciele innych podmiotów, specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Tabela nr 1. Liczba spotkań Zespołów Interdyscyplinarnych i grup roboczych w roku 2019, 2020 i 2021.

GMINA	LICZBA SPOTKAŃ ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO			LICZBA SPOTKAŃ GRUP ROBOCZYCH		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
BLIZANÓW	11	14	7	0	0	0
BRZEZINY	4	4	4	17	15	8
CEKÓW KOLONIA	4	0	4	14	15	30
GODZIESZE WIELKIE	4	4	4	4	4	4
KOŹMINEK	4	4	11	12	16	12
LISKÓW	4	4	4	11	9	16
MYCIELIN	46	34	12	0	0	0
OPATÓWEK	4	4	4	110	96	91
STAWISZYN	2	2	3	16	18	34
SZCZYTNIKI	12	12	12	52	28	48
ŻELAZKÓW	12	18	8	114	77	89
RAZEM	107	100	73	350	278	332

Źródło: Informacje przekazane przez ośrodki pomocy społecznej na prośbę PCPR.

Analiza danych powyższej tabeli ukazuje częstotliwość i intensywność pracy zespołów interdyscyplinarnych oraz grup roboczych funkcjonujących w strukturach ośrodków pomocy społecznej na terenie powiatu kaliskiego. Łącznie w ciągu roku wszystkie zespoły interdyscyplinarne spotykały się blisko 100 razy. Spotkania grup roboczych odbywały się z dużo większą częstotliwością – średnio około 300 spotkań w ciągu roku.

W analizowanych latach 2019, 2020 i 2021 obserwuje się nasilenie zjawiska przemocy w Powiecie Kaliskim. Potwierdzają to dane zebrane z poszczególnych gmin przedstawione w poniższych tabelach.

Tabela nr 2. Liczba osób stosujących przemoc

GMINA	Liczba osób stosujących przemoc		
	2019	2020	2021
BLIZANÓW	7	11	4
BRZEZINY	15	7	4
CEKÓW KOLONIA	1	4	7
GODZIESZE WIELKIE	10	12	11
KOŹMINEK	10	16	11
LISKÓW	5	5	6
MYCIELIN	15	16	4
OPATÓWEK	19	27	17
STAWISZYN	7	6	13
SZCZYTNIKI	10	6	10
ŻELAZKÓW	0	25	9
RAZEM	99	135	96

Źródło: Informacje przekazane przez ośrodki pomocy społecznej na prośbę PCPR.

Dane powyższej tabeli wskazują, iż na terenie Powiatu Kaliskiego w ciągu 2020 roku liczba osób stosujących przemoc w rodzinie wzrosła o 36. Jest to znaczny i bardzo niepokojący wzrost. W 2021 roku liczba ta spadła o 39 osób stosujących przemoc. Obserwuje się spadek zjawiska przemocy w 7 gminach : Blizanów, Brzeziny, Godziesze Wielkie, Koźminek, Mycielin, Opatówek, Żelazków, przy jednoczesnym (nawet znacznym) wzroście liczby osób stosujących przemoc w czterech gminach: Ceków Kolonia, Lisków, Stawiszyn, Szczytniki. Należy również wspomnieć o

tym, że przemoc stosowana jest zarówno przez mężczyzn jak i kobiety. Analizując rok 2021 przemoc stosowali głównie mężczyźni było ich 69, kobiety w tym podziale stanowiły 10 osobową grupę.

Jednym z elementów, który może pokazywać skalę zjawiska przemocy jest liczba założonych „Niebieskich Kart”. Jest to procedura obejmująca ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Tabela nr 3. Liczba założonych „Niebieskich Kart”

GMINA	Liczba założonych „Niebieskich Kart”		
	2019	2020	2021
BLIZANÓW	8	11	4
BRZEZINY	15	7	4
CEKÓW KOLONIA	1	2	7
GODZIESZE WIELKIE	10	12	11
KOŹMINEK	3	10	11
LISKÓW	5	8	8
MYCIELIN	7	3	4
OPATÓWEK	11	12	16
STAWISZYN	5	6	11
SZCZYTNIKI	10	6	12
ŻELAZKÓW	11	17	9
RAZEM	86	94	97

Porównując dane dotyczące liczby założonych Niebieskich Kart z roku 2019 i roku 2020 obserwujemy, iż w 2020 roku liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty wzrosła w

gminach: Blizanów, Ceków Kolonia, Godziesze Wielkie, Koźminek, Lisków, Opatówek, Stawiszyn, Żelazków. W gminach: Brzeziny, Mycielin, Szczytniki liczba ta zmniejszyła się. Analiza roku 2021 wskazuje na wzrost liczby założonych Niebieskich Kart w gminach: Ceków Kolonia, Mycielin, Opatówek, Stawiszyn, Szczytniki.

Do zadań własnych Powiatu według w/w ustawy należy opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie oraz opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a także zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia i interwencji kryzysowej. Natomiast do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez Powiat należy tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, a także opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie

Jedną z form pomocy, której celem jest poprawa sytuacji osób dotkniętych przemocą są działania podejmowane w stosunku do sprawców przemocy za pomocą programów korekcyjno – edukacyjnych, których celem jest powstrzymanie sprawców i zakończenie przemocy w rodzinie. Programy te ukierunkowane są na rozpoznanie, zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc, rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie, kształtowanie umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez stosowania przemocy, uznanie przez osobę stosującą przemoc w rodzinie swojej odpowiedzialności za zachowania przemocowe, zdobycie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy, uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań.

Tabela nr 4. Realizacja Programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie.

Płeć	Liczba Osób	
	2019	2020
	Liczba osób, które przystąpiły do programu	
Kobiety	0	0
Mężczyźni	0	0

Źródło: Dane własne PCPR Kalisz.

W roku 2019, 2020 i 2021 w Powiecie Kaliskim Program korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie nie był realizowany, ponieważ osoby które potencjalnie mogłyby wziąć udział w programie, nie były nim zainteresowane, bądź też nie spełniały kryteriów programowych. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kaliszu monitoruje zapotrzebowanie na realizację programu, w tym celu co roku wysyłane są zapytania do wszystkich 11 gmin powiatu. W przypadku zgłoszenia osób chętnych do uczestnictwa w programie tutejsze Centrum niezwłocznie wystąpi o środki na ten cel i uruchomi program.

Bardzo poważnym problemem, którego dotychczas nie udało się rozwiązać jest stworzenie i prowadzenie specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie w którym można by było zapewnić specjalistyczną pomoc oraz schronienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie. Analizując wielokrotnie sytuację Powiat Kaliski nie dysponuje na chwilę obecną wolnymi zasobami lokalowymi, które można by było przeznaczyć na ten cel. Stworzenie tego typu placówki od podstaw, oraz utrzymanie jej bez wsparcia środków z zewnątrz na pewno stanowić będzie znaczne obciążenie dla powiatu. W celu zabezpieczenia miejsc w tego typu placówce Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie planuje zawrzeć porozumienie o współpracy z Miastem Kalisz. W tym zakresie wystosowane zostały do Samorządu Miasta Kalisza odpowiednie pisma.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie prowadzi poradnictwo specjalistyczne w postaci zatrudniania terapeuty, psychologa oraz prawnika. W roku 2020 w punkcie konsultacyjnym udzielono 28 porad, w 2019 w tym zakresie skorzystało z pomocy 14 rodzin, a w 2018 r. 17 rodzin. Porady dotyczyły mediacji rodzinnych, uzależnień od narkotyków, uzależnień od alkoholu, przemocy w rodzinie. Poradnictwo psychologiczne realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii. W 2020 r. w tym zakresie udzielono 84 porad, w 2019 r. - 79 porad, w 2018 roku skorzystało z tej formy pomocy 40 osób. Poradnictwo prawne realizuje się przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów. W 2020 roku udzielonych zostało 80 porad, w roku 2019 i 2018 udzielono odpowiednio 137 i 163 porady.

W ramach pomocy osobom dotkniętym przemocą, osobom uzależnionym i współuzależnionym w gminach Powiatu Kaliskiego utworzone zostały punkty konsultacyjne, gdzie osoby te mogą otrzymać bezpłatną pomoc prawną, psychologiczną i socjalną.

Gmina Blizanów:

- Punkt Konsultacyjny AA, Blizanów Drugi 5A 62 – 814 Blizanów tel. 602 379 258

Gmina Brzeziny:

- poradnictwo psychologiczne, wtorek godz. 16.00 – 19.00, Brzeziny ul. 1000 – lecia 10 tel. 723 154 545

- poradnictwo prawne, wtorek godz. 7.30 – 11.30, piątek godz. 7.30 – 9.30

Urząd Gminy Brzeziny ul. 1000 – lecia 8 tel. 62 769 80 04

-Punkt Konsultacyjny ds. uzależnień (poradnictwo dla osób uzależnionych i współuzależnionych), środa 15.40 – 18.40, Brzeziny ul. 1000 – lecia 10

Gmina Koźminek:

- Punkt Konsultacyjny, w którym prowadzone jest poradnictwo: terapeuty ds. przeciwdziałania przemocy, terapeuty uzależnień, psychologa. Koźminek ul. Mielęckiego 4 tel. 62 763 70 26 (terminy spotkań uzgadniane są telefonicznie)

Gmina Mycielin:

- Punkt Konsultacyjny w Mycielinie - „Pałacyk dworski”:

terapeuta uzależnień, wtorek godz. 15.30 – 18.30, tel. 783 274 375

psycholog, I-szy czwartek miesiąca godz. 16.00 – 20.00, tel. 606763911

poradnictwo prawne, Urząd Gminy Mycielin tel. 62 761 31 23

Gmina Stawiszyn:

- Punkt Konsultacyjny dla Osób/Rodzin z problemami uzależnień oraz dotkniętych przemocą, Stawiszyn ul. Zamkowa 1, tel. 795 429 592

- Punkt Konsultacyjny dla Osób/Rodzin z problemami uzależnień oraz dotkniętych przemocą, Zbiersk Cukrownia 237, tel. 795 429 592

Gmina Szczytniki:

- Punkt Konsultacyjny przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Szczytnikach dla osób dotkniętych przemocą domową, Szczytniki 30 tel. 62 762 54 33 -

porady psychologiczne: Ośrodek Zdrowia w Stawie i Iwanowicach

Gmina Godziesze Wielkie:

- Punkt Konsultacyjny dla osób/rodzin z problemem uzależnienia, ofiar przemocy, osób stosujących przemoc, kontakt przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Godzieszach Wielkich tel. 62 763 70 26,

Osoby będące ofiarami przemocy, osoby uzależnione, współuzależnione jak również osoby stosujące przemoc mogą skorzystać z pomocy prawnej, psychologicznej oraz

terapeutycznej udzielanej bezpłatnie przez **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kaliszu**,
Plac Św. Józefa 5 62 – 800 Kalisz tel. 62 501 42 92:

- radca prawny przyjmuje: czwartek godz. 9.00 – 11.00, zapisy od poniedziałku do piątku w
godz. 7.30 – 15.30, tel. 62 501 42 92

- psycholog zapisy od poniedziałku do piątku w godz. 7.30 – 14.30, tel. 62 501 42 92 -
poradnictwo terapeutyczne, terapeuta uzależnień tel. 535 119 001

Pomoc osobom dotkniętym przemocą udzielana jest również poza terenem powiatu
kaliskiego, lokalnie można się kontaktować pod następującymi numerami telefonów lub w
placówkach tj:

- 61 221 11 12 Telefon zaufania dla osób w kryzysie, Wielkopolska infolinia wsparcia
- Stowarzyszenie Abstynencki Klub Wzajemnej Pomocy 'Jantar'
- Okręgowy Ośrodek Pomocy Pokrzywdzonym Przeszłym Przeszłości w Kaliszu ul. Kościuszki 24,
budynek B (Centrum Księdza Orione) 62-800 Kalisz tel. 62 723 20 06 (telefon
całodobowy)
- Lokalny Punkt Pomocy Pokrzywdzonym Przeszłości na terenie Powiatu Kaliskiego,
Koźminek (Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej) ul. Kościuszki 7 czynne wtorek w godz.
15.00 – 17.00, czwartek w godz. 15.00 – 17.00,
- 62 767 72 64 Interwencyjny telefon zaufania,

Ogólnopolskie:

- 800 120 002 Ogólnopolski Telefon dla Ofiar Przemocy w Rodzinie – Niebieska Linia
- 600 070 717 Całodobowy telefon zaufania dla kobiet doświadczających przemocy w
rodzinie, Fundacja Centrum Praw Kobiet,
- 22 668 70 00 Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie - Niebieska Linia,
- 800 12 12 12 Dziecięcy Telefon Zaufania przy Rzeczniku Praw Dziecka,
- 22 452 98 48 Telefoniczna Pierwsza Pomoc Psychologiczna,
- 116 111 Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży, Fundacja Dzieci Niczyje,
- 116 123 Kryzysowy Telefon Zaufania (wsparcie telefoniczne)

Informacje dotyczące placówek udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą,
osobom stosującym przemoc, osobom uzależnionym i współuzależnionym umieszczone są na
stronie internetowej PCPR Kalisz www.pcpr.kalisz.pl oraz Starostwa Powiatowego
<https://www.powiat.kalisz.pl>.

V. ANALIZA SWOT ZJAWISKA PRZEMOCY W POWIECIE KALISKIM

Diagnoza zasobów i deficytów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie pozwoliła na sporządzenie analizy SWOT. Określa ona mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia systemu przeciwdziałania przemocy na terenie powiatu kaliskiego.

SŁABE STRONY	MOCNE STRONY
<ul style="list-style-type: none">- mała liczba specjalistów (terapeutów, psychologów, prawników) przygotowanych do świadczenia pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz do pracy z osobami stosującymi przemoc- uzależnienie finansowe od osób stosujących przemoc, (jako osób utrzymujących rodzinę)- brak zainteresowania ze strony sprawców udziałem w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc- wciąż niska świadomość społeczna- brak zasobów lokalowych w których można prowadzić Centrum Interwencji Kryzysowej, mieszkania chronione	<ul style="list-style-type: none">- działalność Zespołów Interdyscyplinarnych- znajomość społeczności lokalnej- pomoc świadczona ofiarom przemocy oraz osobom dotkniętym uzależnieniem przez tworzone w gminach punkty konsultacyjne (poradnictwo prawne, psychologiczne, terapeutyczne)- dostępność do informacji o możliwościach skorzystania z pomocy instytucji świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy

ZAGROŻENIA	SZANSE
<ul style="list-style-type: none">- ogólnospołeczne przeświadczenie, że przemoc występuje tylko w rodzinach patologicznych- bezradność rodzin wobec problemów na jakie napotykają w życiu codziennym- poczucie bezkarności sprawców przemocy	<ul style="list-style-type: none">- zmiany prawne, które umożliwiają skuteczniejszą pomoc rodzinom zagrożonym i dotkniętym przemocą domową

VI. CELE POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY

Celem Programu jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a co za tym idzie zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Powiatu Kaliskiego.

Cel główny osiągnąony będzie przez realizację celów szczegółowych, do których należy:

- koordynowanie działań i współpraca służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Kaliskiego (Zespoły Interdyscyplinarne, grupy robocze – kompleksowa pomoc rodzinom dotkniętym przemocą, wypracowanie procedur interwencji wobec ofiar przemocy i sprawców przemocy)
- zapewnienie pomocy osobom dotkniętym przemocą domową (wdrażanie procedury Niebieskiej Karty, zwiększenie dostępności do pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej dla osób doznających przemocy w rodzinie)
- podejmowanie działań, których celem będzie podnoszenie świadomości i wrażliwości w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie
- podnoszenie kompetencji osób udzielających pomocy ofiarom przemocy (specjalistyczne szkolenia pogłębiające wiedzę z zakresu przemocy)
- organizowanie zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, które będą obejmowały zagadnienia dotyczące: radzenia sobie z emocjami i stresem, rozwiązywania konfliktów oraz z profilaktyki uzależnień
- organizowanie spotkań z rodzicami uczniów (np. podczas wywiadówek), których tematyka będzie dotyczyła problemu przemocy w rodzinie, jej konsekwencji, możliwości rozwiązań oraz informacji gdzie osoby doświadczające przemocy mogą uzyskać potrzebną pomoc
- upowszechnianie wiedzy na temat oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie
- poszukiwanie bazy lokalowej na terenie powiatu w zakresie utworzenia mieszkań chronionych dla ofiar przemocy w rodzinie oraz Centrum Interwencji Kryzysowej,
- podejmowanie współpracy z różnymi podmiotami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się tematyką przemocy w rodzinie i wsparciem ofiar,
- doskonalenie zawodowe kadr służb społecznych i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i ochroną jej ofiar,

I. REALIZATORZY PROGRAMU

Koordinatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kaliszu. Realizacja przedmiotowego programu odbywać się będzie przy współpracy :

- Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej;
- Starostwa Powiatowego w Kaliszu;
- Sądów Rodzinnych oraz Kuratorów sądowych;
- Urzędów Miasta i Gmin Powiatu Kaliskiego;
- Ośrodków Pomocy Społecznej Powiatu Kaliskiego i innych;
- Placówek oświatowych;
- Instytucji służby zdrowia;
- Policji;
- Organizacji pozarządowych, kościołów i związków wyznaniowych.

VIII. KONSULTACJE SPOŁECZNE

W celu poszukiwań rozwiązań, które pomogą podejmować decyzje w największym stopniu realizujące zasadę dobra wspólnego w danej dziedzinie życia społecznego przeprowadza się konsultacje. Konsultacje społeczne są sposobem uzyskiwania opinii, stanowisk, propozycji itp. od instytucji i osób, których w pewien sposób dotkną – bezpośrednio lub pośrednio – skutki proponowanych przez administrację działań. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie przeprowadziło w dniach od 18 do 31 stycznia 2022r. konsultacje społeczne projektu Programu Przeciwdziałania Przemocy w Powiecie Kaliskim na lata 2022 – 2024. Konsultacja została przeprowadzona w formie przesłania do członków powołanych przez Starostę Kaliskiego Zespołu ds. przemocy w rodzinie oraz Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej w wersji elektronicznej dokumentu, z prośbą o zgłaszanie uwag. Wśród osób zaproszonych do

konsultacji są przedstawiciele Zespołów Interdyscyplinarnych działających przy MGOPS i GOPS, Policji, Okręgowego Ośrodka Pomocy Ofiarom Przestępstw, pracownicy PCPR w Kaliszu.

IX. MONITORING I EWALUACJA

W określonym czasie obowiązywania niniejszego Programu będzie on analizowany w procesie monitoringu, istotą którego będzie badanie i analizowanie jego realizacji.

- Monitoring programu odbywać się będzie poprzez:
- ocenę określonych wyzwań oraz pojawiających się zagrożeń;
- aktualizację programu dostosowywanie go do potrzeb społecznych;
- coroczne sprawozdanie z realizacji programu;
- ocenę faktycznego postępu z założeniami i celami wynikającymi z niniejszego programu.

Ewaluacji podlegają dostępność usług jak i ich standard oraz stopień i realizacja wyznaczonych celów w oparciu o ich przedstawione wskaźniki. Monitorowaniu podlegają wszystkie zadania zawarte w niniejszym programie.

X. ZAKOŃCZENIE

Przemoc jest zachowaniem agresywnym i jednocześnie destruktywnym w stosunku do innej osoby lub grupy osób. Przemoc traktować należy jako problem jednostkowy, społeczny, powszechny. Zjawisko to jest obecne we wszystkich warstwach społeczeństwa, nie tylko w środowiskach patologicznych. Specyfika problemu przemocy jej wieloaspektowy sposób rozpatrywania powoduje, że tworzenie systemu przeciwdziałania jest zadaniem trudnym i złożonym. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2022 -2024 kierowany jest do mieszkańców powiatu kaliskiego, zarówno dla osób doznających przemocy jak i również będących świadkami tego zjawiska. Przedstawiony program jest kolejnym etapem podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania przemocy.

Spis tabel.

1.	Tabela nr 1 Liczba spotkań Zespołów Interdyscyplinarnych i grup roboczych w roku 2019, 2020, 2021	12
2.	Tabela 2 Liczba osób stosujących przemoc	13
3.	Tabela nr 3 Liczba założonych „Niebieskich Kart”	14
4.	Tabela nr 4 Realizacja Programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie	15-16